

Luleå tekniska universitet

Utvärderingsavdelningen
Sara Karlsson
BESLUT

2003-02-11
Reg.nr 641-733-02

Ansökan om rätt att utfärda receptarieexamen

Luleå tekniska universitets ansökan bordläggs i sex månader i avvaktan på kompletterande uppgifter om lärartillgång.

Ansökan

Luleå tekniska universitet har ansökt om rätt att utfärda receptarieexamen. För granskning av ansökan har Högskoleverket anlitat en grupp sakkunniga. I gruppen har ingått professor Margareta Hammarlund-Udenaes, Uppsala universitet (ordförande), professor Hannes Enlund, Kuopio universitet/University of Kuwait, apoteksområdeschef Anna-Lena Gustafsson, Stockholm samt studerande Reyhane Rezai-Naraghi, Uppsala universitet.

De sakkunniga har granskat universitetets ansökan med underlagsmaterial. Vid besök på universitetet har intervjusamtal förts med ledning, lärare och studenter. Tillgången till lokaler och utrustning har också bedömts i samband med platsbesöket. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

De sakkunniga anser att Luleå tekniska universitet i flera avseenden har lagt grunden till ett utbildningsprogram av god kvalitet. De sakkunnigas bedömning är dock att lärosätet ännu saknar den nödvändiga grundfarmakologiska lärarkompetens som krävs för att utfärda receptarieexamen. Enligt uppgift från universitetet pågår för närvarande ett rekryteringsarbete i syfte att stärka denna kompetens.

Beslut

Högskoleverket instämmer i de sakkunnigas yttrande. Mot denna bakgrund beslutar Högskoleverket att bordlägga universitetets ansökan i avvaktan på kompletterande uppgifter. Verket är berett att senast inom sex månader ta ställning till ansökan från Luleå tekniska universitet dels utifrån det underlag som de sakkunniga yttrat sig över, dels utifrån en redogörelse för tillgången till lärarkompetens. Bedömningen av lärartillgången kommer att göras med stöd av de sakkunniga.

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2003-02-11

Reg.nr 641-733-02

Sid 2

Detta beslut har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av avdelningschef Ragnhild Nitzler i närvaro av kanslichef Lennart Ståhle. Utredare Sara Karlsson har ansvarat för ärendets beredning.

Sigbrit Franke

Ragnhild Nitzler

Kopia:

Utbildningsdepartementet

De sakkunniga

Yttrande över ansökan från Luleå tekniska universitet om rätt att utfärda receptarieexamen

Luleå tekniska universitet har ansökt om rätt att utfärda receptarieexamen. Ansökan har bedömts av en grupp sakkunniga som bestått av professor Margareta Hammarlund-Udenaes, Uppsala universitet (ordförande), professor Hannes Enlund, Kuopio universitet/University of Kuwait, apoteksområdeschef Anna-Lena Gustafsson, Stockholm samt studerande Reyhane Rezaei-Naraghi, Uppsala universitet.

Vår bedömning baseras dels på skriftligt underlag från Luleå tekniska universitet, dels på platsbesök vid lärosätet den 11 december 2002. Vid platsbesöket fördes intervjusamtal med prorektor, prefekter, programansvarig, studierektorer, lärare, studenter och rektor. Tillgången till bibliotek, lokaler och utrustning bedömdes också i samband med platsbesöket. Kompletterande material begärdes in efter besöket.

Utgångspunkter

Till grund för vår bedömning ligger de kvalitetsaspekter som Högskoleverket tillämpar i samband med prövningar av rätt att utfärda examina. Dessa, vilka i sin tur utgör en tolkning av de krav som ställs på högre utbildning i högskolelag och högskoleförordning, är följande:

- *Lärarkompetens och kompetensutveckling*
- *Utbildningens mål, innehåll och organisation*
- *Ämnesdjup och ämnesbredd*
- *Övergångsmöjligheter till forskarutbildning*
- *Kvalitetsarbete och utvärdering*
- *Studentmedverkan*
- *Internationellt perspektiv*
- *Bibliotek och informationsförsörjning*
- *Lokaler och utrustning*
- *Behörighet och antagning*
- *Ekonomi och styrelse*
- *Stabilitet och långsiktighet*
- *Kritisk och kreativ miljö*

De skilda aspekterna har dock inte betraktats isolerade var för sig, utan vårt yttrande är en helhetsbedömning av lärosätets förutsättningar att ge en utbildning för receptarieexamen av god kvalitet.

Omfattning och mål för receptarieexamen föreskrivs i högskoleförordningen, Bilaga 2 – Examensordning:

29. Receptarieexamen

Omfattning

Receptarieexamen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 120 poäng.

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen)

För att få receptarieexamen skall studenten ha

- *de kunskaper och färdigheter som krävs för att kunna arbeta som receptarie,*
- *de kunskaper och färdigheter som krävs för att självständigt kunna arbeta med läkemedelsinformation, läkemedelsrådgivning och läkemedelsutvärdering och därigenom bidra till en rationell och optimal läkemedelsanvändning,*
- *förmåga att praktiskt kunna tillämpa vetenskaplig dokumentation och information om läkemedel i dialog med läkemedelsanvändare och personal inom hälso- och sjukvårdsområdet, läkemedelsindustrin samt myndigheter,*
- *insikt i yrkesrollen och vara förberedd för lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper,*
- *god självkännet och förmåga till inlevelse och därigenom, med ett etiskt förhållningssätt och en helhetsbild av människan, ha förmåga att verka inom hälso- och sjukvårdsområdet.*

Härutöver gäller de mål som högskolan bestämmer.

Generell beskrivning

Luleå tekniska universitet startade höstterminen 2002 en ny receptarieutbildning, 120 poäng, med antagning av 30 studenter. Programmet är ett samarbete mellan institutionen för hälsovetenskap i Boden och institutionen för kemi och metallurgi i Luleå. Utbildningen kom till eftersom efterfrågan var stor både från avnämare och potentiella studenter i regionen. Majoriteten av studenterna rekryteras lokalt och tänker sig en lokal arbetsmarknad efter examen.

Inom Luleå tekniska universitet finns en stark forskningsöverbyggnad inom kemi och metallurgi, vilken utnyttjas inom receptarieutbildningen. Inom den kliniska delen har Sunderbyns sjukhus givits en stor roll. Huvudämnet farmaci har inrättats.

Bedömning

Lärarkompetens och kompetensutveckling

Vår bedömning är att universitetet har mycket god tillgång till lärarkompetens på kemisidan och att dessa lärare är öppna för att undervisa om läkemedel. Samtidigt saknas för närvarande den resterande kompetens som krävs för att driva en fullständig receptarieutbildning. Avsaknaden av farmaceutisk/farmakologisk tradition inom universitetet gör det svårt att bygga upp den ämnesmässiga ”kärnan” lokalt.

Genom våra samtal med kursledningen har vi förstått att det finns en insikt om problemet och att ett rekryteringsarbete har startat. Vi menar att det är viktigt att detta arbete nu ges prioritet. I avsaknad av intern kompetens bör formella samarbetsavtal knytas med de lärosäten som ska bidra med undervisningsavsnitt. Förhandlingar om samarbete har redan inletts med universiteten i Uppsala och Tromsö. Umeå universitet är en annan möjlig samarbetspartner som besitter delar av den kompetens som behövs. Här anser vi att ett samarbete skulle kunna vara ömsesidigt värdefullt.

För att bygga upp en utbildning för framtidens receptarier krävs ett yrkesmässigt ledarskap. Därför vill vi betona vikten av att lärare med farmaceutisk inriktning knyts direkt till kursplanering och genomförande.

Vid platsbesöket imponerades vi av den entusiasm som lärarna uttrycker för receptarieutbildningen och av den goda kollegiala stämningen. Detta öppna arbetsklimat bäddar för konstruktivt samarbete mellan institutionerna.

Utbildningens mål, innehåll och organisation

Den kursplan som utarbetats för receptarieprogrammet innehåller detaljerade ämnesbeskrivningar fram till och med den sista årskursen. Detta är imponerande och tyder på god planering och organisation.

Generellt när det gäller utbildningens innehåll går några av de synpunkter igen som tidigare uttryckts om lärarkompetensen. Avsaknaden av grundfarmakologisk och anställd farmaceutisk kompetens gör det svårt att i dagsläget uppfylla examensordningens mål om att ge studenterna förmåga att arbeta med läkemedelsinformation, läkemedelsrådgivning och läkemedelsutvärdering.

Även inom samhällsfarmaci och kommunikationsträning anser vi att en tydligare fokus på den yrkesmässiga kärnan behövs. De receptariestudenter vi mötte uppskattade de delmoment i introduktionskursen som ger dem en inblick i yrkesrollen. Från kursledningens sida krävs här att en person med samhällsfarmaceutisk kompetens har översyn och tar ansvar för den del av utbildningen som rör t.ex. praktik och samhällsfarmaci inklusive hälsoekonomi, farmakoepidemiologi, kommunikation och författningar.

Uppdelningen mellan de båda institutionerna och studieorterna betraktas inte som ett problem vare sig av de lärare eller av de studenter som vi mötte. Tack vare en genomtänkt schemaläggning och goda kommunikationsmöjligheter är det geografiska avståndet inget hinder. Vi uppfattar också samarbetet mellan de båda institutionerna som gott.

Beslutet att begränsa det första studentintaget till 30 ser vi som klokt. På så sätt kan programmet växa i takt med att lärartillgången förstärks.

Ämnesdjup och ämnesbredd - övergångsmöjligheter till forskarutbildning

Till skillnad från en generell examen ställs i en yrkesexamen inga uttalade krav på ämnesdjup. Luleå tekniska universitet har dock beslutat att studenterna utöver yrkesexamen även kommer att få en akademisk farmacie kandidatexamen. För att möjliggöra detta har huvudämnet farmaci inrättats. Det finns dock inga planer på att införa magisterutbildning eftersom detta skulle innebära större krav på forskningsöverbyggnad. Som det är nu ligger receptariestudenternas övergångsmöjligheter till forskarutbildning inom kemiområdet eftersom farmakologisk forskningskompetens saknas. Då den nuvarande huvudinriktningen inom kemin är metallurgi kommer betydande anpassningar att krävas för att undervisningen ska lämpa sig för receptariestudenter. Vi uppfattar dock att det finns en förståelse för detta bland lärarkåren.

Studentmedverkan - kvalitetsarbete och utvärdering

De studenter som vi mötte i samband med platsbesöket var mycket nöjda med utbildningsprogrammet hittills. De framhöll inte minst den personliga kontakten med lärare och kursledning som uppstått i och med att antalet studenter är så pass litet. Den familjära stämningen vid institutionen för hälsovetenskap lyftes också fram som positivt. Vår bedömning är att denna modell har potential att ge god student-lärointeraktion och fungera som ett stöd inte minst åt studenter från studieovana miljöer.

Studenterna genomför nätbaserade kursvärderingar där resultaten kan ses på skärmen. Detta system fungerar väl, enligt de studenter vi mötte.

Internationellt perspektiv

Receptarieutbildning finns bara i Norden, men tack vare kontakter inom kemiområdet har receptariestudenterna möjlighet att genomföra en del av sin utbildning utomlands. Avtal om utbyten har slutits med universitet i Australien där läkemedelskemi ingår som en viktig del.

Bibliotek och informationsförsörjning - lokaler och utrustning

Vår bedömning är att de krav som kan ställas på såväl bibliotek och informationsförsörjning som lokaler och utrustning är väl uppfyllda. Eftersom utbildningen delas mellan två campus har studenterna tillgång till infrastrukturen både i Luleå och Boden. Studenterna har god tillgång till IT-utrustning. Bland annat har de möjlighet att låna hem bärbara datorer.

Sammanfattande bedömning

Som sakkunniga anser vi att Luleå tekniska universitet i flera avseenden har lagt grunden till ett utbildningsprogram av god kvalitet. För närvarande saknas dock den lärarkompetens som enligt vår bedömning är en nödvändig förutsättning för att ge en utbildning som uppfyller målen för receptarieexamen 120 poäng, angivna i högskoleförordningen.

Utöver den lärarkompetens som nu finns tillgänglig, krävs framför allt förstärkningar inom grundfarmakologins område. Tillgång till minst en disputerad ansvarig lärare är avgörande liksom utökad galenisk, farmakokinetisk och samhällsfarmaceutisk kompetens. Kompletteringarna kan antingen ske med hjälp av lokal rekrytering eller i form av strukturerade, formella samarbetsavtal med lärare från andra lärosäten.

Vi har förstått att ett rekryteringsarbete pågår för närvarande och rekommenderar att ansökan från Luleå tekniska universitet beviljas då lärosätet kan påvisa att ovanstående åtgärder har vidtagits.